

Uitleg Zeehondenonderzoek vrijdag en zaterdag 17 en 18 juli Kuipersplaat

Vrijdag en zaterdag 17-18 juli was ik voor onderzoek naar het proces van verzelfstandiging van zeehondenpups en de reactie van zwemmende zeehonden op schepen de groep zeehonden aan de zuidoever van Kuipersplaat aan het filmen.

Zaterdag sprak een van de vele zeehondenboten naar zeeverkeerspost Schier zijn bezorgdheid uit dat ik daarbij de groep zeehonden zou verstoren. Dit wil ik met klem rechtzetten: het is voor mijn onderzoek essentieel dat ik zelf geen verstoringbron voor de zeehonden ben, maar liever dat er ook geen verstoringen door anderen plaatvinden.

Ik denk dat het goed is om enige uitleg te geven om de onterechte verontrusting m.b.t het verstoren van de zeehonden door mijn onderzoek weg te nemen.

Vrijdag ben ik met de kano op ruime afstand voorbij de groep zeehonden aangeland en heb de zandkleurige strandtent op ca 150m afstand geplaatst en voor enige uren met de camera op statief de groep gefilmd en ook wat er zich voor de groep op het water afspeelt. Eerder heb ik aangetoond dat ik met mijn zandkleurige strand-schuiltent zonder de zeehonden te verstoren een groep tot op 60m kan benaderen. Voor de filmopnames is het echter niet nodig zo dichtbij te komen (Fig 1).

Fig. 1. Opstelling 17-7-2020 op ruime afstand ten westen van groep zeehonden.

Rechts op gepaste afstand een robbenboot

Zaterdag ben ik tijdens hoogwater aangeland ten oosten van het hoogste zuidoost punt op de eerste enkele m² van de plaat voordat er verder iets was drooggefallen en er zeehonden aan land konden. Tent en camera op statief zijn geïnstalleerd voor de eerste zeehonden aan land kwamen en de camera op continue opnemen gezet. Wij hebben ons niet meer zichtbaar voor de zuidoost zijde achter de schuiltent opgehouden. Naarmate er naar het oosten meer droogviel heb ik bovendien een grotere afstand tot de groep zeehonden genomen, met name om zelf meer bewegingsvrijheid te hebben buiten het zicht van de zeehonden, terwijl de camera wel het volle zicht op de groep hield. Voor de zeehonden was alleen de bovenkant van de schuiltent zichtbaar (fig. 2)

Fig. 2. De zichtbaarheid van de schuiltent voor de groep zeehonden.

Nadat na de eerste verstoring door een robbenboot op zaterdag 18 juli 2020 de zeehonden dicht naar de waterkant waren gevlucht was alleen nog de bovenkant van de schuiltent voor zeehonden zichtbaar

Vrijdag noch zaterdag is er ook maar enig moment geweest dat ik met mijn aanwezigheid en activiteiten een zeehond zou hebben verontrust en hoop ik met deze uitleg de ongerustheid en het onbegrip bij de robbentochthouders weggenomen te hebben.

Omgekeerd wil ik toch melding maken zonder namen van schepen te noemen van drie flinke verstoringen veroorzaakt door robbenboten die veel te dicht bij de groep zeehonden kwamen, waardoor ze in eerste instantie naar de waterlijn vluchtten en bij de 2 volgende verstoringen voor een deel het water in vluchtten. (fig. 3, 4)

Fig 3a/b. a) Zaterdag 18-7-2020. Wel en niet verstorend schip. b) Groep voor verstoring
Het linker schip ligt op ca 50m afstand van de groep zeehonden en heeft bij aankomst vrijwel alle zeehonden naar de waterkant en voor een deel het water in gejaagd (1^e verstoring). Het rechterschip lag naar schatting halverwege de afstand Z6-strand en veroorzaakte geen verstoring.

Fig. 4. Versturende robbenboot op ca 30m afstand van de groep (vergelijk afstand tot Z6). Vlak na deze opname kwam het schip nog dichterbij de groep tot naar schatting slechts 10m en ging een deel het water in (2^e en 3^e verstoring).

Dit gaf behoorlijk wat hinder bij mijn filmopnames omdat de zeehonden daardoor dieper achter de strandhelling aan de waterrand kwamen te liggen. Daardoor waren nog slechts de ruggen van de dieren zichtbaar en waren de pups grotendeels aan het zicht onttrokken. En daardoor moest ik noodgedwongen de camera dichterbij de waterrand (en verder van de groep af) plaatsen. Naast de verontruste zeehonden was ik degene die in mijn activiteiten werd verstoord en niet de robbentochthouders.

Op grond van mijn waarnemingen van de afgelopen drie jaar is mijn advies om niet dichterbij de groep zeehonden te komen dan de huidige boei Z6. De groep ligt in het algemeen tegenover de Z6. Tijdens laagwater is de afstand Z6-strand ongeveer 200m en vanaf die afstand zijn de dieren prima waar te nemen. Ik neem echter voortdurend waar dat robbenboten tot op minder dan 50m van de groep varen. Dat blijkt op het randje; vaak blijven de dieren op hun plek liggen, maar vaak ook zijn er dan veel alerte dieren, schuiven dieren richting de waterkant en te vaak gaat dan een deel het water in. Mijn advies (en verzoek uit eigen belang): houd tenminste 100m en liever meer afstand tot de groep, vermijd lawaai (zaterdag raakte er al dieren verontrust toen er een boot met enthousiast roepende gasten aan kwam varen, hard motorlawaai doet ook koppen omhoog gaan) en hoge golven (vorig jaar zag ik dieren van het strand gespoeld worden door een snel langs varende kotter).

De mensen vinden het hartstikke leuk om naar zeehonden te kijken en hoe meer mensen van het wad in al zijn facetten genieten, des te beter, en vergroot het maatschappelijk draagvlak voor behoud van het Wad, maar houd je aan de afgesproken regels – ook als je het er niet mee eens bent – en houd daarmee het Wad maximaal toegankelijk voor iedereen. De regel is “afsluiten als het moet, vrijgeven als het kan”, dus laat ieder met zijn gedrag zogen dat het “moeten” zo klein mogelijk is. Veel wordt op het Wad geregeld via zelfregulatie (zie de Erecode), dus robbentochtvaarders spreek elkaar aan en regel het onderling, ook buiten coronatijd geldt hier: houd afstand.

Nog een advies: ga eens met je gasten kort naar hoogwater, blijf op gepaste afstand stilliggen bij de Z6 en laat de gasten genieten van om de boot zwemmende zeehonden en van aan landkruipende zeehonden; veel leuker dan alleen maar slapende zeehonden.

Ik heb zelfs een verzoek aan de robbentochthouders om mij films, foto's en waarnemingen op te sturen (robbertvdeijk@kpnmail.nl) die voor mijn onderzoek nuttig kunnen zijn. Enerzijds gaat het om alles waarbij een moeder en pup betrokken zijn: hoe hecht is die band, op welke leeftijd (lichaams grootte t.a.v. grootte volwassen dieren) nemen pup initiatief, hoe is de reactie op andere zeehonden dan de eigen moeder, enz., anderzijds gaat het om waarnemingen van *zwemmende* zeehonden volwassen en pups op schepen?

Groningen, 19 juli 2020

Robbert van der Eijk

robbertvdeijk@kpnmail.nl